

Luke
Harding

Tajná dohoda

Jak Rusko
pomohlo Trumpovi
získat Bílý dům

PROSTO

S předmlouvou Igora Lokeše

Hardingova Tajná dohoda se umístila v čele
bestsellerů bestsellerů v listu New York Times.
Zaraboval vám bude téžat navíc po celých

Wolff Koyler, Forbes

Luke Harding

Tajná dohoda

Jak Rusko pomohlo Trumpovi získat Bílý dům

PROSTOR

Luke
Harding **Tajná
dohoda**

**Jak Rusko
pomohlo Trumpovi
získat Bílý dům**

přeložila Zlata Kufnerová

PROSTOR | PRAHA | 2018

Originally published under the title
COLLUSION. How Russia Helped Trump Win the White House

© 2017 by Luke Harding
International Rights Management: Susanna Lea Associates

Czech edition © PROSTOR, 2018
Translation © Zlata Kufnerová, 2018
Preface © Igor Lukeš, 2018
Cover picture © shutterstock/isifa, 2018

ISBN 978-80-7260-391-6

OBSAH

Předmluva k českému vydání [Igor Lukeš]	I
Prolog. Setkání	9
1. Dějiny nekončí	21
2. Myslím, že to je idiot	48
3. Publikuj a buď proklet	69
4. Hackerství	95
5. Generál Míša	121
6. Produkuje parchanty	146
7. Masakr úterní noci	177
8. Tajná dohoda	218
9. Vazalství	255
10. Z Ruska s hotovostí	280
11. Podivný případ německé banky	308
Epilog	333
<i>Poznámka o zdrojích</i>	343
<i>Poděkování</i>	345
<i>Rejstřík</i>	347

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ

S ruským větrem v zádech

[Igor Lukeš]

Kniha, kterou držíte v ruce, vysvětluje dosud nejdůležitější hádanku tohoto století: jak se stalo, že z bohatého pole kandidátů na úřad prezidenta Spojených států v roce 2016 vyhrál ten nejméně připravený a zcela nekvalifikovaný. Autor Luke Harding pomocí faktů ukazuje, že Donald Trump zvítězil v závodech o Bílý dům díky utajené a nelegální pomoci z Ruska.

Životním vzorem George Washingtona a dalších zakladatelů Spojených států byl římský konzul Lucius Cincinnatus. Podle legendy Cincinnatus zrovna pracoval na poli, když za ním přišla delegace Římanů s prosbou, aby převzal vedení legií a zachránil jejich nepřítelem obklíčené město. Cincinnatus prý nechal pluh stát uprostřed brázdy, přijal úlohu diktátora a nepřítele porazil. Hned po vítězství se vzdal všech privilegií a vrátil se na svou farmu, kde žil v soukromí až do smrti jako prostý občan.

Washington svého římského hrdinu obdivoval pro jeho ochotu vstoupit do veřejného života, vykonat, co je třeba, a odejít ze scény. On a další zakládající otcové Spojených států Cincinnatův příklad následovali. Politické role nevyhledávali, ale přijali je jako formu osobní oběti pro blaho

státu. Dobře to shrnul John Adams, když své manželce v roce 1780 napsal z Evropy: „Musím studovat politiku a válečnictví, aby naši synové mohli studovat matematiku a filozofii ... a jejich děti se mohly věnovat malířství, poezii, hudbě a architektuře.“ Zakladatelé Ameriky byli vesměs vzdělaní lidé. Thomas Jefferson, Alexander Hamilton a James Madison běžně četli latinské a řecké texty v originále. Washington, voják tělem i duší, ve svých dopisech citoval Shakespeara.

Neuplynulo ani dvě stě padesát let a v Bílém domě máme místo amerických následovníků Cincinnata vulgární burlesku, kterou tam světu denně předvádí současný prezident. Donald Trump spadl do veřejného života nečekaně, bez morálního ukotvení, bez vzdělání v oblasti mezinárodních vztahů a s nulovými zkušenostmi v politice. Navíc tam vstoupil tím nejméně čestným způsobem: stal se šířitelem tisíckrát vyvrácené a rasismem nasáklé lži, že prezident Barrack Obama se narodil v Africe a je – tajně – muslimské víry.

George Washington stál od počátku amerického boje za nezávislost v jeho čele jako vrchní velitel. Trump se naopak vojenské službě systematicky vyhýbal. Čtyřikrát si nechal povolávací rozkaz odložit, protože studoval. Chvíle pravdy nastala po promoci v roce 1968, tedy v době, kdy vrcholila vietnamská válka. Trump si požádal o modrou knížku, kterou vzápětí dostal, protože prý měl – byť byl ve škole obdivovaným atletem – kostní ostruhu.

Cincinnata Římané prosili, aby veřejnou úlohu přijal. Trump se o ni ucházel s plným vědomím, že s politickými profesionály prohraje už v republikánských primárkách. Dobře věděl, že s vítězstvím nemůže počítat. Kalkuloval ale, že i prohraná volební kampaň zvýší tržní hodnotu

jeho jména, které se skví na mnoha budovách ve velkých a vždy zářivě svítících písmenech. (Budovy samotné mu většinou nepatří, ale jméno TRUMP z nich dělá v očích některých zákazníků, zejména z postsovětského prostoru a Asie, kultovní komoditu.)

Ani po překvapivém vítězství v republikánských primárkách Trump nedoufal, že by v souboji s demokratickou kandidátkou Hillary Clintonovou mohl zvítězit. Přesto s ní o prezidentský úřad tvrdě zápasil. Jednak proto, že mu lichotila pozornost médií, a jednak proto, že si během volební kampaně dělal reklamu na své finančně vachrlaté podniky. Věřil, že po předpokládané porážce svou účast v boji o Bílý dům materiálně zúročí. Vždyť který bankéř by odmítl úvěr bývalému kandidátu na úřad amerického prezidenta?

Očití svědci stvrzují, že když se Trump o svém vítězství v den voleb dozvěděl, byl tak šokován, že dočasně ztratil řeč. Melania, jeho manželka, která jistě věděla, jak je její manžel na úřad nepřipravený, se rovnou rozplakala. Dadaistické okolnosti Trumpovy cesty do Bílého domu nejlépe zachytil nevidomý hudebník Stevie Wonder. Jeho voličů se s širokým úsměvem na tváři zeptal: „Kdybyste se ocitli v ohrožení života, chtěli byste, abych vás do nemocnice zavezl já?“

Václav Klaus st. a další údajní odborníci na americké zájmy tvrdí, že Trumpovo volební vítězství bylo darem z nebe pro Spojené státy a celou transatlantickou alianci. Jeho kritici jsou podle nich jen známé firmy z „pokrokářsko-liberálního“ prostředí amerických kaváren a neomarxisté z univerzit na východním a západním pobřeží. Jak ale potom vysvětlit, že libertariánský senátor Rand Paul označil Trumpa za „narcistu, který nežije v reálném světě“,

konzervativní jestřáb a republikánský senátor Lindsey Graham řekl, že je to „cvok a blázen“, generál H. R. McMaster, Trumpův bývalý poradce, řekl, že prezident je „idiot“, a Rex Tillerson, bývalý šéf firmy Exxon a Trumpův ministr zahraničních věcí, řekl při schůzi v Pentagonu před mnoha svědky, že prezident je „totální debil“? Čím to je, že se právě Trump stal následovníkem George Washingtona, Abrahama Lincolna, Theodora Roosevelta, Franklina D. Roosevelta a Ronalda Reagana?

Hardingova kniha *Tajná dohoda* je o tom, jak Moskva pomohla Trumpovi proti všem předpokladům vyhrát v prezidentských volbách roku 2016 a získat tak klíče od Bílého domu. Nabízí odpovědi na existenčně závažné otázky, z nichž ta nejdůležitější je, zda volby provázela zakonspirovaná a nelegální spolupráce mezi Ruskem a volebním týmem Donalda Trumpa. Pak je tu celá řada návazných problémů: Je Trump Moskvou vydíratelný? Má na něj Kreml *kompromitující materiál*? Je pravda, že po sedmi bankrotech v devadesátých letech jeho firmy zázračně povstaly z popela díky podezřelým půjčkám od finančních institucí, v nichž měly skrytý podíl ruské státní zdroje (např. Vněštorgbank), a profitům, které Trumpovi na stříbrném podnosu přinesli oligarchové z bývalého Sovětského svazu (např. Dmitrij Rybolovlev)? A konečně: pokusil se současný domácí pán Bílého domu mařit výkon spravedlnosti?

Trump od samého počátku popírá, že by on nebo kdokoli z jeho týmu během volebního boje přijal materiální či jinou pomoc z Kremlu nebo od osob z postsovětských zemí. Dokonce ještě v létě roku 2018 – a stál přitom na pódiu vedle Vladimira Putina – Trump veřejně pochyboval, že se Kreml pokusil ovlivnit výsledek voleb, v nichž tak nečekaně zvítězil. Veškeré pokusy vyšetřit ruské manipulace

v jeho prospěch jsou podle Trumpa absurdní a nesmyslné, asi jako „hon na čarodějnice“.

Tvrzení o údajné ruské manipulaci amerického veřejného mínění s cílem Trumpova vítězství jednoznačně odmítá též Putin. Několikrát to měl prohlásit v soukromých rozhovorech s Trumpem, ale tvrdí to také na veřejnosti. Naposledy v červenci roku 2018 v Helsinkách. Stejný postoj přirozeně zastává ruský ministr zahraničních věcí Sergej Lavrov. Ten na mnichovské bezpečnostní konferenci v únoru 2018 nejprve řekl, že aféru okolo údajného ruského vměšování nemá cenu komentovat. Pak ale dodal: „Dokud nevidíme fakta, všechno jsou jen kecy, a promiňte ten nepřiliš diplomatický výraz.“ (Ve stejném duchu a s podezřele podobnými výrazy v Praze „argumentují“ Klaus a další s ním spojení přátelé Kremlu.)

Je dobře, že Lavrov žádá fakta, a zvláštní vyšetřovatel Robert Mueller mu je už dvakrát předložil. V únoru 2018 Mueller jmenovitě obžaloval 13 ruských občanů za „informační válku“ proti americké veřejnosti v posledních volbách. V červenci pak obžaloval 12 důstojníků ruské vojenské rozvědky za kybernetické útoky proti počítačovým sítím americké Demokratické strany.

Trump, Putin a jejich příznivci existenci ruských machinací během posledních voleb popírají. Naproti tomu James Clapper, bývalý ředitel amerického Národního zpravodajství (DNI), a bývalí ředitelé CIA a Národní bezpečnostní agentury (NSA) John Brennan, Michael Hayden a Michael Rogers o nich nepochybují. Na otázku amerického kongresmana, zda si je americká zpravodajská komunita stoprocentně jistá, že Rusko manipulovalo poslední prezidentské volby, odpověděl za všechny Clapper: „Absolutně ano.“ A dodal: 1/ Putin osobně nařídil zpravodajskou akci,

jejímž cílem bylo zpochybnit integritu amerických voleb a snížit důvěru Američanů v jejich demokratický systém;
2/ Putin tak učinil, aby znevýhodnil Hillary Clintonovou;
3/ Putin akci podnikl ve snaze zvýhodnit Donalda Trumpa.

Tady je třeba dodat, že šéfové CIA, NSA, FBI a dalších podobných organizací bývali v minulosti velmi zdrženliví. Na veřejnosti se téměř neukazovali, a pokud ano, pak většinou mlčeli. Když už promluvit museli, vážili každé slovo s největší opatrností. Na penzi se věnovali psaní neutrálně formulovaných pamětí. Tahle tradice teď leží zapomenuta v prachu: prezident Trump nemá ostřejší kritiky než bývalé velitele amerického zpravodajství. Proč asi Clapper, Brennan, Hayden a Rogers, kromě jiných, vytáhli do boje? A hlavně: kdo má pravdu? Trump a Putin, kteří tvrzení o tajné spolupráci striktně odmítají, nebo americké zpravodajské služby, které bijí na varovné tamtamy, že v Bílém domě sedí člověk, jemuž tam nekalým způsobem pomohly ruské zpravodajské operace?

Luke Harding v *Tajné dohodě* poctivě hledá co nejpravdivější odpověď na tyto otázky bez emocí, ale s pomocí doložitelných faktů. Když se může jen domnívat nebo musí spekulovat, čtenáře na to poctivě upozorní. Jedním ze zdrojů, na nichž je kniha postavena, jsou analytická memoranda, jejichž autorem je Christopher Steele, bývalý důstojník britské zahraniční rozvědky Secret Intelligence Service (SIS), kterou čtenáři většinou znají pod neformálním označením MI6. Když Steele odešel do civilního života, založil si v Londýně firmu Orbis. Jeho osobní morální kvality a spolehlivost potvrzuje řada známých osobností, včetně bývalého britského velvyslance v Moskvě; současný šéf SIS je jeho přítel. Úzce s ním v minulosti spolupracovala americká FBI během vyšetřování korupce v řadách

šéfů FIFA, kteří udělili pořadatelství světových šampionátů Rusku a Kataru, když za své hlasy předtím přijali úplatky kolem 150 milionů dolarů.

Na základě svých zdrojů v Rusku Steele o amerických volbách v roce 2016 píše, že Rusové Trumpa finančně i jinak podporovali už asi pět let předtím. Během republikánských primárek mu předávali informace, které proti svým rivalům úspěšně používal. Totéž Moskva a Trump praktikovali později – proti demokratické rivalce Hillary Clintonové. Steele varuje, že Trump je Kremlem vydíratelný, protože se v roce 2013 účastnil v Moskvě sexuální orgie, která proběhla v režii Putinových zvláštních služeb. Videozáznam tohoto večírku, udál-li se, visí nad Trumpem jako Damoklův meč. Steele ve svých memorandech uzavírá, že Rusové Trumpa všemožně podporovali, protože měli důvod si myslet, že jim z Bílého domu zruší sankce uvalené po okupaci Krymu a pokračující vojenské intervenci na východní Ukrajině.

A Trump svou ochotu Moskvě vyhovět signalizoval během kampaně, stejně jako po vstupu do prezidentského úřadu. Na veřejnosti například uvažoval, že ruskou anexi Krymu formálně uzná, o agresí proti východní Ukrajině se nezmínil a stejně tak mlčel a mlčí o důkazech, že malajský let MH17 sestřelila raketa BUK z ruské protiletadlové jednotky. Na jeho postoj k pokusu zavraždit Sergeje Skripala na území britského spojence stále čekáme. Zatímco o Putinovi není Trump schopen říci špatné slovo, k nejbližším americkým spojencům, Kanadě a Velké Británii, je extrémně kritický. Transatlantickou alianci budovali Trumpovi předchůdci v úřadu od konce druhé světové války. On s ní zachází jako s použitým kapesníkem. Pro NATO stěží najde dobré slovo a členům klade nesplnitelná ultimáta,

např. že musí utrácet na obranu ne předepsaná dvě, ale hned čtyři procenta státního rozpočtu, i když Spojené státy utrácí jen 3,6 procenta. O Evropské unii mluví jako o nepříteli a zahájil s ní – a s dalšími státy – obchodní válku.

Je jasné, že výsledky práce se zpravodajskými zdroji, zejména v Rusku, nemohou být přesné a spolehlivé jako analytické rovnice. Steele sám odhaduje, že jeho memoranda jsou pravdivá od 70 do 90 procent. Hardingova *Tajná dohoda* ale není ani zdaleka postavena jen na zmíněných memorandech. Autor píše se znalostí dalších zdrojů, které práci Davida Steela doplňují.

Pozorný čtenář si všimne, že ústřední úlohu v Trumpově podivném příběhu hrají peníze. Harding ukazuje, že FBI studovala Trumpovy kšefty už v devadesátých letech. Všichni věděli, že Trump během deseti let sedmkrát vyhlásil bankrot, a proto mu žádná americká finanční instituce nebyla ochotna poskytnout další úvěr. Když tu najednou mu Deutsche Bank v roce 2005 půjčila 640 milionů dolarů. Jak se dalo čekat, Trump půjčku odmítl splatit, a to navzdory smlouvě, v níž se k tomu osobně zavázal. Přesto jemu a dalším členům rodiny Deutsche Bank dala další milionové půjčky. Jak je to možné? Takhle se přece žádný racionální bankéř nechová. Hardingovo vysvětlení této záhady patří mezi klíčové přínosy jeho knihy.

Po vydání *Tajné dohody* všechny další události jen potvrdily její závěry. Především se ukázalo, že Clapper a další osobnosti z americké zpravodajské komunity o ruském vměšování a manipulacích během voleb roku 2016 mluvili tak překvapivě otevřeně a s takovou dávkou jistoty, protože měli uvnitř ruské FSB lidské zdroje. Ukázalo se to v prosinci 2016, když byl v Lubjance zatčen zástupce náčelníka kybernetické jednotky, jeho podřízený a dvě další

osoby za špionáž. Další důkazy o ruských kybernetických útocích na americké volby a o kontaktech mezi Trumpovým týmem a ruskými osobnostmi dodali – kromě tradičních spojenců z anglicky mluvících zemí – též Nizozemci, Němci, Poláci, Francouzi, Estonci a Švédové.

Luke Harding napsal knihu, kterou by měl znát každý, kdo si chce utvořit seriózní názor na ruské vlivové operace během posledních prezidentských voleb ve Spojených státech. Důkazy, které čtenáři předkládá, jsou tak závažné, že by snad bylo lépe, kdyby *Tajnou dohodu* jako fiktivní román napsal John le Carré. Ve skutečnosti je tato kniha pravdivým portrétem komplikovaného světa, v němž žijeme, a lidí, kteří ho řídí. Donalda Trumpa odhaluje jako člověka, který touží po moci a bohatství a děsí se pravdy. Pravdy o tom, jak a za jakou cenu mu Vladimir Putin, Trumpův Mefistofeles, pomohl dostat se do Bílého domu.

Igor Lukeš
srpen 2018
Boston University

PROLOG

Setkání

Prosinec 2016
Grosvenor Gardens, Londýn SW1

Nádraží Victoria Station v Londýně. Směs ošumělosti a snobství. Je tam železniční nádraží, autobusové nádraží a – o kousek dál – trojúhelníkovitý park. Zde můžete najít sochu hrdiny z první světové války maršála Ferdinanda Foch, sedícího na koni. Na podstavci jsou Fochova slova: „Vím, že jsem sloužil Anglii...“ Někdo tam černou barvou připsal „vražděním tisíců“.

Je to místo příjezdů a odjezdů. Kolem Fochovy sochy jsou hnědé lavičky s bílými cákanci holubího trusu a vysoké platany. Jsou zde turisté, lidé dojíždějící do zaměstnání a taky jeden zarostlý pobuda, který upíjí z plechovky pivo a něco si huhlá. Muž, který tento důležitý pás pozemku vlastní, je vévoda z Westminsteru, nejbohatší britský aristokrat.

Půjdete-li dál, dojdete k řadě vysokých neoklasicistních domů postavených ve francouzském renesančním stylu. To je ulice Grosvenor Gardens. Z ní je vidět zadní zeď světoznámé rezidence, Buckinghamského paláce. S trochou odvahy a dlouhým žebříkem se můžete dostat rovnou do soukromé zahrady Jejího Veličenstva. Vysoké jedle, čníci